

A Balaton Fejlesztési Tanács Közbiztonsági Testülete Összefoglaló a 2010-2022 közti időszak tevékenységéről

Előzmények

1996-ban a Miniszterelnöki Hivatal balatoni kormánybiztosa nevezte ki kormánybiztosi meghatalmazottnak Jamrik Pétert, azzal a feladatkörrel, hogy készítse el a régió közbiztonsági szervezeteinek integrált fejlesztési programját. E feladatkör 1998-ig tartott, majd 1999-ben létrejött a Balaton Régió Közbiztonsági Tanácsadó Testülete – a korábbi fejlesztési program megvalósításának előkészítésére.

A 2010. évi önkormányzati választásokkal megszűnt a Balaton Régió Közbiztonsági Tanácsadó Testülete (BR KTT), amely 15 éven keresztül a régióban érintett három megye közgyűlési elnökei által létrehozott, majd ismételen fenntartott - jogi személyiség nélküli - testületként működött. A választásokat követően, az átalakuló közigazgatási rendszerben, a megyei közgyűlések kompetenciájának változásához igazodóan, a testületet a korábbi formában nem lehetett fenntartani.

A Balaton Fejlesztési Tanács elnöke a KTT korábban folytatott elemző-, tervező-, tanácsadó- és végrehajtó tevékenysége fontosságát elismerve, szükségszerűségét látva, hasznosítani kívánta a korábbi struktúra átemelhető elemeit és módszereit, ezért közbiztonsági tanácsosnak kinevezte a KTT korábbi elnökét, *Jamrik Péter-t* – egyúttal megbízva a feladat koordinációjával.

2011. év elejére elkészült a Nemzeti Együttműködés Programon alapuló, új közbiztonsági fejlesztési koncepció, amelyet **Közbiztonsági Együttműködési Program** (továbbiakban: Program) néven a BFT 2011. június 24.-én elfogadott és egyben döntött a BFT Közbiztonsági Testülete (BFT KT) létrehozásáról.

Ennek indokoltságát jelezte, hogy a kormányváltást követő időszakban a közbiztonsággal kapcsolatos feladatok mind mennyiségüket, mind szakirányukat illetően jelentősen bővültek, illetve átalakultak. A megfelelő színvonalú munka megkövetelte, hogy az érintett szakterületek vezetőinek, illetve delegáltjainak részvételével, széleskörű egyeztetésen alapuló és a kölcsönös információcserét biztosító munkamódszert valósítsanak meg. Ennek feltétele a konszenzuson alapuló koordinált tevékenység, célszerű változata a BFT keretében működő, elemző-, előkészítő-, javaslattevő-, tanácsadó jellegű testület volt. A Testület a következő szakterületeken tevékenykedett:

- Közrendvédelem és bűnmegelőzés, áldozatvédelem;
- Település rendészet;
- Mentés- elsősegélynyújtás és ellátás (beleértve a vízimentést és prevenciót);
- Lakossági tájékoztató-, viharjelző-meteorológiai előrejelzés, közérdekű infokommunikációs rendszerek;
- Tűz- és katasztrófavédelem;
- Környezet- és vízvédelem;
- Vízi-, közúti- és légi közlekedés biztonsága.

Mindezek a tágan értelmezett közbiztonság olyan alapvető és speciális megnyilvánulási területei, illetve összetevői, amelyek megfelelő rendező elvek mellett nemcsak

fejlesztésekkel, hanem költség-hatékony működtetéssel - nagy társadalmi támogatottság mellett - képesek voltak a térségi közbiztonsági paramétereket javítani, a lakosság- és az ide látogatók biztonságérzetét fokozni.

A Testület figyelemmel kísérte a régió közbiztonsági helyzetét, idegenforgalmi-, valamint településszociológiai-, továbbá településüzemeltetési jellemzőit és a szakterületek igényei alapján a szakirányú fejlesztéseket előkészítette, illetve megvalósításukat koordinálta. Számba vette a nagy rendezvények, a régiós fejlesztési elképzelések, tervek, pályázatok közbiztonsági hatásmechanizmusait, következményeit, azokat véleményezte, valamint a köz- és vízbiztonsági szakterületi programfejezeteket előkészítette. Ellenőrizte a megvalósulást, elemezte a hasznosulás területeit, mértékét és következményeit. Szükség esetén javaslatokat tett az intézkedésekre, jogszabály módosításokat kezdeményezett. A Testület elnöke 1999-től 2022-ig a BFT közbiztonsági tanácsosa: Jamrik Péter.

Társadalmi, politikai háttér

A Balaton Régió helye, szerepe a nemzetgazdaság értéktermelő folyamataiban, a hazai és nemzetközi idegenforgalom palettáján jelentős mértékben változott az elmúlt 12 évben. Ennek voltak pozitív és negatív jelenségei, hatásai. A *Nemzeti Együttműködés Programja* alapvetően újra értelmezte több olyan társadalmi igény realizálásának jövőképét, amely kihatással volt, vagy lehetett a tágan értelmezett közbiztonságra, vagy amelyet direkt módon befolyásolt a közbiztonság helyzetének, színvonalának változása. A *Nemzeti Együttműködés Rendszere* elvei mentén újra érdekeltté tette volna a nemzet minden tagját az együttműködésben, a közösségek építésében és a közjó megteremtésében. Ez volt az a paradigma, amelyre felépült a régió idegenforgalom-centrikus közbiztonság-fejlesztési munkaprogramja. A *NEP* III.1.1. fejezete kimondottan deklarálta a túrizmus kiemelt szerepét a magyar gazdaságban, a munkahely teremtésében. A rend megteremtésével foglalkozó 2. fejezetben több ponton is deklarálta a magunkra értelmezhető feladatokat úgy az erős és minden településen jelenlévő rendőri munka segítségével, mint a mindenkit megillető védelem jogának biztosításában, vagy az áldozatvédelem feladathalmazában. Ugyancsak a tágan értelmezett közbiztonság kategóriájába sorolható volt a 31. pontban összefoglalt sürgősségi ellátás fejlesztésének követelménye. Ezen elvek és szándékok realizálását az elmúlt ciklus gazdasági és társadalmi változásai, a politikai determináció hatásai több részterületen új megvalósítási térbe, illetve erőterbe helyezték. Ehhez járultak jelentős negatív módosító hatással a Covid okozta pandémia, az orosz-ukrán háború, az ezzel járó turisztikai desztináció-változások, az energia- és üzemanyag helyzet, illetve a megnövekedett infláció.

Más irányból közelítve az *Európa Tanács Helyi és Regionális Kormányzatok Kongresszusa* több szekciójában tárgyalta az államhatalmi szervek, önkormányzatok, civil kezdeményezések szinergiáinak lehetséges területeit, ajánlásokat fogalmazva meg az EU tagállamai számára. Az ET/HRKK 216/2007. ajánlásának 6. pontja szinte minden elemében vonatkoztatható volt a Balaton Régióra. Az a.) pont szerinti szervezeti együttműködést tartalmazó ajánlás már akkor is működött. Az e) pont szinte a korábban működő KTT tevékenységét írta le bővebb jogkörrel. A d/f/g/h) pontok szerint a BM és az önkormányzatok közös hatáskörében működhetett volna egy fejlesztés-centrikus bizottság regionális és térségi formációk létrehozásával. A kongresszusi beszámoló CG.(14)-8 pontja szerinti konklúzió a Készenléti Szervezetek koordinációs együttműködésének ösztönzését tartalmazta.

Az alapelvek

A 2010. évi parlamenti, majd önkormányzati választásokat követő szakmai tárgyú egyeztetésein, régiós- és szakpolitikusokkal, a helyi közélet szereplőivel és a közbiztonság területén érdekelt szervezetek vezetőivel történt koordinációk során megfogalmazódott az eddigi – alapvetően szakirányú feladatelemezésen alapuló fejlesztés-centrikus – programok mellett egy új felfogású, integrált együttműködés megteremtésének szükségessége. Ennek főbb elvei, illetve gondolatai a következők voltak:

A hatalomgyakorlás közjogi deklarációjától és tartalmától elkülönülő, de attól nem független, azt kiegészítő, velük szimbiózisban működő szegmensei, illetve részben a közbiztonság nem-állami (vagy nem csak állami) feladatai a következők:

- az állampolgári veszélyhelyzeti felkészítés és bűnmegelőzés,
- a számonkérhető személyi és szervezeti felelősségvállalás deklarációi,
- az eszközök és erőforrások hatékony alkalmazása,
- a civil együttműködés és feladatvállalás ösztönzése,
- az állami-, önkormányzati- és civil (önkéntes) szervezetek közötti koordináció,
- a bűnmegelőzés, az áldozatvédelem, jogsegély szolgáltatás működtetése.

Egy ilyen tartalmú program alapjainak megteremtésére akkor lett volna esély, ha ezt

- a helyi deliktumok és polgári elvárások elemzése megelőzte volna,
- jelentős társadalmi támogatottság övezi,
- időtálló erkölcsi-, morális értékek mentén fogalmazódik meg,
- deklarált állami, önkormányzati szerepvállalás kíséri,
- politikai akarat támogatja,
- a szükséges működtetési forrás rendelkezésre áll, vagy megteremthető.

Mindezek egy része a 2010-2016 közti években működött, míg más részük a Régió fejlesztési feladatai irányításának és finanszírozásának átrendezésével kikerültek a BFT hatásköréből. A BFT azonban minden esztendőben a köz- és vízbiztonság fejlesztésére, a fejlesztéssel megvalósított eszközpark fenntartására, az idegenforgalmi szezonnal kapcsolatos többletfeladatok támogatására kapott forrás arányos részét a BFT KT munkájában résztvevő szervezetek rendelkezésére bocsátotta.

A Program lebonyolítása

A Balaton Fejlesztési Tanács a 2011. február 18.-i határozatában elfogadta a Program előkészítésére, lebonyolítására vonatkozó javaslatot. Az előkészítő munka keretében a régiós idegenforgalmi, valamint településszociológiai- és településüzemeltetési jellemzők és igények alapján - a BKÜ polgármestereinek véleményei összegzésével – kellett megalapozni a további munkát. A véleményeket a következő kérdések köré gyűjtötték össze:

- Állapot, helyzet
- Célok, szándékok
- Lehetőségek, vállalások
- Partnerségi elvárások, igények

A Program *cselekvési tervét* az önkormányzatok, a készenléti szervezetek és az érintett civil szervezetek véleményeinek összegzésével, szintetizálásával alakították ki, majd széleskörű konszenzus megteremtésével fogadtatták el. A szakmai- és területi alapon (az érintett három

mege sajátosságai szerint) biztosított együttműködési készségek támpontot adtak a későbbiekben megcélzott fejlesztési források és additív pénzügyi, támogatási lehetőségek célszerű-, arányos- és hatékony felhasználására, allokálásra is.

A cselekvési tervben foglaltak figyelembevételével az együttműködésen, partnerségen alapuló fejlődés érdekében a területi és szervezeti szinergiák kihasználásával tervezték meg a szakirányú fejlesztéseket, készítették elő, majd koordinálták a pályázatokat – figyelembe véve a közbiztonsági hatásmechanizmusokat. A Közbiztonsági Testület minden esztendőben többlépcsős értékelés alapján alakította ki az adott esztendő támogatási javaslatait, amelyeket aztán a BFT döntését követően annak munkaszervezete adminisztrált.

Önálló részfeladat volt a veszélyhelyzeti jellemzők számba vétele, a balatoni „havária terv” korszerűsítése. Ez később a változó körülmények miatt a társadalmi-, szociológiai alapú „konfliktus mátrix” indukálta feladatok alapja is lett. (Például a többnapos zenés rendezvények, az elektromos jetek, a nagyteljesítményű attrakciós hajók megjelenése, vagy az új típusú „behordós” horgászat elterjedése.)

A Program részeként tervezték a régiót átfogó „Készenléti Szervezetek Koordinációs Központja” tartalmi és szervezeti feltételeinek kialakítását, működtetésének biztosítását. Ezt a készenléti szervezetek irányításának korszerűsítése, centralizálása, valamint a hivatásos szervezetek, tovább a civil szervezetek közti kapcsolatrendszer átalakítása, valamint a technológiai alapot adó kormányzati-, készenléti célú EDR (Egységes Digitális Rádiórendszer) megnyitása okafogyottá tette. Ugyanakkor bizonyos nagylétszámú-, nagy kockázatú-, illetve nemzetközi események kapcsán ideiglenes jelleggel ezt szervezési- és koordinációs megoldást a KT működtette. (Pl. FINA VB, Zamárdi Sound, Kékszalag vitorlásverseny stb.)

A Program végrehajtása során a KT elnökének feladatköre volt, hogy:

- szervezze a BFT KT munkáját, biztosítsa a terület- és szakirányú arányos képviseletet;
- biztosítsa a közbiztonsági szempontok érvényesülését a régiós fejlesztési és támogatási politikában, intézkedési tervekben;
- elemezze az együttműködést igénylő szegmenseket, feltárja a fejlesztésre váró feladatokat, számba vegye a rendelkezésre álló és forrásként megnevezhető pénzügyi- finanszírozási lehetőségeket és meghatározza a prioritásokat;
- tegyen javaslatokat a szükséges intézkedésekre, készítsen előterjesztéseket, irányítsa a pályázati dokumentációk elkészítését;
- dolgozzon ki tervet a rendelkezésre álló források allokációjára, működjön közre a források célszerű felhasználása és annak ellenőrzése érdekében;
- közbiztonsági kérdésekben segítse a regionális és helyi szervezetek (pl: Balaton Fejlesztési Tanács, Balatoni Szövetség, Regionális Idegenforgalmi Bizottság, a Kormányhivatalok, a Polgármesteri Hivatalok stb.) munkáját;
- végezzen harmonizációt a hivatásos-, valamint a civil- és önkéntes szervezetek hatékony együttműködése érdekében;
- képviselje a BFT-t a különböző szakirányú fórumokon, egyeztetéseken és bizottságokban;
- tegyen javaslatokat évente a közbiztonság terén eredményesen dolgozó, kimagasló teljesítményt nyújtó személyek elismerése, elismertetése érdekében. (A „Balaton Régió Közbiztonságáért” díj.)

Mindezeket a feladatokat a KT a tagjainak és állandó szakértőinek hatékony és konstruktív együttműködésével, továbbá a BFT munkaszervezete munkatársainak segítségével oldotta meg.

A Testület tagjai az alábbi személyek:

- **Anda György** r. ezredes, a Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság rendészeti főkapitány-helyettese
- **Pungor János** r. ezredes, a Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság rendészeti főkapitány-helyettese
- **Prok József** r. ezredes, a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság rendészeti főkapitány-helyettese (Őt 2022. március 1.-vel **Kovács Béla** r. ezredes váltotta.)
- **Horváth László** r. ezredes, a Balatoni Vízügyi Rendészeti Rendőrkapitányság vezetője
- **Heizler György** tü. ezredes, a Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság nyugalmazott igazgatója
- **dr. Czirner József**, az Országos Mentőszolgálat operatív igazgatója, majd őt váltva **dr. Vörös Péter** az Országos Mentőszolgálat regionális igazgatója
- **Bagyó Sándor** a VMSZ ÖTE elnöke
- **Wéber Antal** tü. dandártábornok, a Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatója

A Testület állandó szakértői:

- **dr. Horváth Ákos**, az Országos Meteorológiai Szolgálat siófoki obszervatóriumának vezetője
- **Dobai Sándor**, a Rádiós Segélyhívó és Infokommunikációs Országos Egyesület elnöke
- **dr. Garamvölgyi László** r. dandártábornok, a NBT kommunikációs igazgatója
- **Kovács Imre**, VMPÖSZ elnöke, a balatoni polgárőr szövetségek képviselője, majd **Pausz Ferenc** az OPSZ közlekedési alelnöke, jelenleg **dr. Bilisics Péter** az OPSZ katasztrófavédelmi alelnöke
- **Pécseli Péter**, a Balatoni Vízügyi Kirendeltség vezetője (utódját a poszton várjuk)
- **Böröcz István**, a Magyar Vitorlás Szövetség elnökségének képviselője

A Testület önálló költségvetéssel és finanszírozási forrással nem rendelkezett. **Tagjai a felkérés elfogadásával térítés-, anyagi ellenszolgáltatás nélkül végezték/végzik a testületi munkát.** Az adminisztrációs háttérrel a BFT munkaszervezete, a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft biztosította.

A Közbiztonsági Testület által elkészített és elfogadott koncepcionális szakanyagok

Ezek a programok a KT tagjainak jelentős munkájával, együttműködésükkel készültek el és többnyire alapjául szolgáltak a későbbi pályázati-, majd támogatási akcióknak, a realizálásoknak. Hatásuk jelentős volt, illetve a jelenlegi közbiztonsági szervezeti koordinációk eszközévé váltak, illetve alapjául szolgáltak. Tételesen:

- KKFP Középtávú Közbiztonság-fejlesztési Program
- Régió Közbiztonsági Díj feltételrendszere, felhívása és értékelési metódusa (2003)
- REKTOR – Regionális Közbiztonsági Támogatási Rendszer (2005)
- EMESE – Elsősegélynyújtó, Mentő és Sürgősségi Ellátó hajó projektje (2009)
- EULakes havária tervek (2010)
- Balaton Régió Közbiztonsági Együttműködési Programja (2011)
- Készenléti Szervezetek Virtuális Koordinációs Központja (2011)

- RSS koncepció (Rescue-Safety-Security munkaprogram az integrált közbiztonsági tevékenységet végző önkéntes civil szervezetek számára) (2012)
- MEDER biztonság – veszélyes tárgyak felderítése és kezelése (2012)
- EDR-EMÜ Program – közbiztonsági rádió-kommunikációs együttműködés kialakítása, szervezése és működési eljárás kidolgozása (2013)
- Rendezvények biztonsági terve (minimum tartalom) (2013)
- EU-2020 ÁROP 2.2.14 tervezési program közbiztonsági fejezete 2014-2020 (2013)
- Komplex Vízbiztonsági Program 2.0 (2014)
- TAVIKÉP projekt (2015)
- Rendezvények biztonsági terve 2.0 – szakmai ajánlások és felépítési váz (2016)

A közbiztonsági fejlesztések és eredményeik

A BR KTT fejlesztés előkészítési munkájának előzményeiről is szólni kell, hiszen ennek organikus – ha technikájában és forrásaiban nem is azonos – következménye a 2010-től kialakult eljárás.

A Balatoni Kormánybiztos felkérésére az érintett megyei- és városi rendőrkapitányságok szakmai támogatásával – az ORFK főkapitányának nyílt parancsa által biztosított információk felhasználásával - 1997-ben elkészült a Balaton körüli rendőrkapitányságok technikai fejlesztésének 4 éves terve. A program megvalósításának első évében kevés fejlesztési forrás felhasználásával elsősorban hírközlési- és informatikai beruházások kezdődtek. A választásokat követően a régióban érintett három megye közgyűlési elnökei által létrehozott Közbiztonsági Tanácsadó Testület (KTT) e fejlesztési terv átdolgozásával, kibővítésével és a civil szervezetek bevonásával 1999-ben elkészítette a Balatoni Régió Középtávú Közbiztonsági Fejlesztési Programját (KKFP). A programot véleményezték a közbiztonsági szervezetek vezetői, az együttműködést vállaló civil szervezetek fórumai, az önkormányzatokat tömörítő Balatoni Szövetség. A program véglegesített változatát elfogadta a Balaton Fejlesztési Tanács (BFT). A BFT támogatása adta a gerincét négy éven át a program megvalósításának. A Balatonról szóló 1075/2003.(VII.30.) kormányhatározat alkotói már e programot vették alapul a kormányhatározat közbiztonsági fejezetének megalkotásakor. Az ezt követő négy évben a program 68 szakmai specifikumában (támogatási jogcímen) 59 szervezet vett részt annak megvalósításában és összesen mintegy 361 millió forint értékben részesült a forrásokból pályázat illetve céltámogatás formájában. Az időszak egyik legnagyobb értékű közcélú fejlesztése a közösségi rádiókommunikációs rendszer, a **Balatrönk** volt.

Ezt követte a REKTOR és a Komplex Vízbiztonsági Programok tartalmi elemeinek megvalósítását szolgáló (a 2005-2009 közti időszakot felölelő) összesen 489 millió forintos fejlesztési csoport. Erre az időszakra esett az **EMESE** program is, amelynek eredményeképpen üzembe állhatott a nagy értékű **Rupert** sürgősségi mentőhajó. A program célja a teljes Balatont lefedő sürgősségi mentőhajó-flotta kialakítása lett volna három hasonló hajóval, azonban csak az első hajó beszerzésére sikerült megfelelő forrást allokálni. (E hajó hatalmas terheléssel működött az elmúlt 13 esztendőben és jelenlegi műszaki állapotában már nehezen fenntartható a megszokott minőségű szolgálata. Ezt is csak a VMSZ elkötelezett és rutinos szakembereinek köszönhetjük. Nagy szükség lenne a hajó amortizációs cseréjére, valamint további két hasonló tulajdonságú mentő egységre.)

2010-2017 között a Közbiztonsági Együttműködési Program, valamint a Komplex Vízbiztonsági Program 2.0 tartalmi céljainak megfelelő fejlesztéseket 119 millió forint

értékben sikerült realizálni. Ezt az időszakot az együttműködő szervezetek működésének segítése, a korábbi fejlesztési eredmények fenntartásának finanszírozása jellemezte. Döntően kis értékű eszköz beszerzésére, felújítások-, illetve korszerűsítések támogatására jutott forrás.

A jelenlegi ciklus – habár jelentős ITM (BFT által allokált) forrásokról nem lehet beszámolni - a köz- és vízbiztonság tekintetében jelentős előrelépést hozott az operatív programok elindulásával. A BFT elemezte a turisztikai szezon többletfeladatainak finanszírozásához kapcsolódó forrás felhasználásokat, a realizálásokat és új szempontrendszert javasolt. Ennek lényege volt, hogy minden esztendőben egy-egy – a régiót kiszolgáló -, több szervezetet érintő és hosszabb távon is megalapozott igényeket kielégítő „kiemelt” fejlesztési program is megvalósuljon. Az évente (egy kivétellel) 30 millió forintos keretből (összesen 152,5 millió forintból) a kisebb szervezeti igények mellett a MENTŐÖV induló projektjét, a veszélyes gyalogátkelőhelyek világító jelzéssel történő kiegészítését, a vízbiztonsági VÉSZ Központ fejlesztését, illetve a TAVIKÉP projekt újabb szakaszát, mint „kiemelt” projektet sikerült megvalósítani és elkezdődött a Balatrönk-2 digitális rádiórendszer fejlesztése, kiépítése. A KEHOP-1.6.0-2017-00025 projekt a BM OKF kezelésében valósult meg 2018-2019-ben. Ennek egyik fő pillére a Balatoni Viharjelző Rendszer bővítése és korszerűsítése volt 411 millió forint forrásból. Az OVF kezelésében lebonyolított „Átfogó környezeti megfigyelő és tájékoztató rendszer a Balatonon” című KEHOP-1.1.0-15-2017-00012 számú projekt 1.000 millió forint értékben valósult meg a 2020-2021 években, 2022 tavaszi átadással. Itt a vízügyi alkalmazások mellett az OMSZ meteorológia mérő berendezései, továbbá az OKF viharjelző állomásai is elhelyezést nyertek. Ennek egyedi szervezeti forrásértékét nem lehet pontosan kimutatni, de együttesen közel 230 millió forint kiváltott beruházást kapott a két üzemeltető szervezet. Mindkét KEHOP projekt a BFT KT által korábban összeállított közbiztonság-fejlesztési programcsomag egy-egy elemét tartalmazta. Ebben az időszakban tehát összesen közel 794 millió forint fejlesztés valósult meg.

Érdeemes a Közbiztonsági Testület, illetve jogelődje által a köz- és vízbiztonság fejlesztése céljából megcélzott és a közreműködésünkkel sikerre vitt – amúgy eltérő finanszírozási és lebonyolítású – fejlesztési összegeket áttekinteni:

- A KKFP megvalósítására 1999-2004 között 361 millió forint;
- A REKTOR, a KVP, EMESE programok 2005-2009 között 489 millió forint;
- A KEP és a KVP 2.0 programok 2010-2017 között 119 millió forint;
- A KEHOP és BFT-KT kiemelt programok 2018-2021 között 794 millió forint.

Összesen tehát mintegy **1.763 millió forint fejlesztés** kötődik a Balaton Régió köz- és vízbiztonsági koordinációjára létrejött Testület munkájához - az 1999 és 2021 közötti időszakban.

A Testület rendszeres-, illetve ismétlődő tevékenységei

A Testület éves program alapján dolgozott. Minden esztendőben a szezonzárást követően az együttműködő szervezetek beszámoltak az időszak legfontosabb eseményeiről, tevékenységeikről. A Testület éves beszámolót készített a BFT részére, amelynek melléklete volt az a részletes tájékoztató, amelyet az együttműködő szervezetek (rendőrség, katasztrófavédelem, mentőszolgálat, vízimentő szervezet, meteorológia – olykor a polgárőrség) adtak. Függeléként megadták a teljes éves munka részletes agendáját. A COVID pandémia előtt évente legalább két alkalommal személyes részvétellel, azt követően online formában két-három alkalommal tartottak testületi ülést az állandó szakértők bevonásával. A Testület nevében kiadott terveket, beszámolókat, szakanyagokat minimálisan

a munkabizottságok vezetőivel, azonban többségében a Testület teljes tagságával egyeztetve készítették el.

A szakmai pólusok munkájának irányítására 2011-ben három munkacsoport vezetőt választott a Testület. A Rendészeti Munkacsoport irányítását **Anda György** r. ezredes úr, a VMRFK rendészeti főkapitány-helyettese vállalta. A Rendkívüli Helyzetek Munkacsoportot **Heizler György** ny. tü. ezredes úr, a Vízbiztonsági Munkacsoportot **Horváth László** r. ezredes úr, a BVRK vezetője irányította. Amennyiben a közbiztonsági szakmai szempontokon túl speciális megyén belüli koordináció szükséges volt, úgy az összetétel erre is lehetőséget biztosított, hiszen mindhárom megyét magas szintű rendőri vezető képviselte. Ugyanilyen jellegű operativitást célozott meg a Testület a katasztrófavédelmi feladatok tekintetében is, amikor kibővült a Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság vezetőjével.

A szezon előtti KT ülés során kialakították az adott esztendő éves munkatervét, amelyet a BFT soron következő ülésére előterjesztettek. Ezt a munkatervet egészítette ki a BKKB (Balatoni Közbiztonsági Koordinációs Bizottság) által javasolt tevékenységek-, továbbá az aktuális helyzetből (rendezvények, rendkívüli időjárási helyzetek, katasztrófák, pandémia) fakadó tevékenységek listája.

A „*Balaton Régió Közbiztonságáért*” díjat 2021-ben **19. alkalommal** adták ki, eddig összesen 55 érdemes személyt díjaztak.

Az idegenforgalmi szezonra történő felkészülést támogató feladatok:

- A rendezvényekhez kapcsolódó biztonsági tervek jogszabályi segédletének aktualizálása, segítségnyújtás a szervező cégek és önkormányzatok részére, hogy szakszerű és tervezett módon gondoskodjanak a rendezvények biztonságáról;
- Az EDR (a készenléti szervezetek rádiókommunikációs rendszere) együttműködéshez szükséges kommunikációs paraméterek meghatározása; (Mely csatornákon, milyen szervezetek és milyen időbeosztás szerint tartanak kapcsolatot, ügyeletet stb.)
- A vízbiztonsághoz kapcsolódó együttműködő szervezetek kapacitás felmérése (Minél nagyobb számban vállaljanak e szervezetek közösségi célú szolgálatot, álljanak rendelkezésre a rendezvények, versenyek biztosítása érdekében, továbbá a veszélyhelyzet kezelése során szükséges és célszerű szárazföldi feladatok ellátásához is);
- A köz- és vízbiztonság fejlesztésére, a fejlesztés keretében létrehozott eszközök, szolgáltatások üzemeltetéséhez a BFT döntésével megítélt támogatások szervezetek és projektek közti arányának meghatározása;
- A BFT finanszírozásában megkezdett *Balatrönk-2* digitális, közösségi célú rádiórendszer kapacitásának elosztásában való részvétel a támogatott regionális- és helyi rendezvények színvonalának javítása érdekében;
- A meteorológiai tájékoztatást kérő szervezetek/rendezvények számára az igények felmérése, a jelszavas hozzáférés megszervezése (Évek óta a BFT támogatás fejében a meteorológiai szolgálat siófoki obszervatóriuma rövid távú előrejelzést és riasztást ad a BFT KT által erre kijelölt szervezeteknek és rendezvények szervezői részére);
- Jogszabályi kodifikációs munkában való részvétel, proaktív jogi környezet elemzés a köz- és vízbiztonság témakörében, a közlekedésbiztonság fokozása érdekében;
- A BFT forrásból megvalósuló fejlesztések segítése, figyelemmel kísérése és értékelése;

- A BFT támogatott rendezvényekhez a kötelező biztonsági tervek véleményezés, szükség szerint azok helyszíni ellenőrzése;
- A Közbiztonsági Díj meghirdetéséhez szükséges egyeztetések elvégzése.

Kiemelt tervezett, rendszeres feladatok voltak:

- A BFT számára a régió következő EU-s tervezési időszakát érintő középtávú tervezési folyamatban történő részvétel, a köz- és vízbiztonságot érintő javaslatok kidolgozása, valamint a tervezési dokumentumok azonos célú felülvizsgálatában való részvétel;
- A balatoni „konfliktus mátrix” aktualizálásában való részvétel az elmúlt időszakban megjelent új jelenségek kapcsán. (Rendezvények számának és terjedelmének növekedése, a NARKE és a Hyperjet megjelenése, a parti-távolsági horgászat, a vízminőség, a vízi rendezvények jellegének és területi igényeinek változása stb.);
- A fokozott köz- vagy vízbiztonsági kockázattal járó regionális- és helyi rendezvények számbavétele, az egyesített rendezvénylista rendezvényeihez a koordinált közbiztonsági kapacitásbiztosítás és értékelés támogatása;
- A közbiztonság-fejlesztési projektervek megvalósulása céljából szervezések, tárgyalások a MTÜ és az Operatív Programok illetékeseivel a kormányhatározatban megjelölt hazai- és EU-s források elnyerése érdekében;
- Az RSS (Rescue-Safety-Security System) alapú együttműködést vállaló, integrált önkéntes tűzoltó- és polgárőr egyesületek létszámának növelése, számukra szakmai segítségnyújtás a szervezési-, felkészítési- és pályázati feladatokhoz. (Az RSS rendszer, ahol a kisebb településeken egy egyesület keretében látnak el tűzoltási és polgárőr feladatokat, sok esetben más hasonló - elsősegély-nyújtás-, vízimentés-, mező- és halóri tevékenység, műszaki mentés - integrálásával. E szervezetek jobb hatékonyságúak, operatívabbak és könnyebben nyernek el támogatásokat, mintha tevékenység-körökként önálló egyesületek lennének.)
- A BFT KT kiemelt fejlesztési programjainak megvalósításában való szakmai közreműködés. A BFT határozatában foglalt ellenőrzési folyamat lebonyolítása a támogatott projektek végrehajtása és elszámolása során.
- A BFT által támogatott rendezvényekhez előírt biztonsági tervek értékelése, a végrehajtások ellenőrzése. (Ez évente 10-15 rendezvényre terjedt ki.)
- Az ORFK által létrehozott BKKB munkájában való részvétel.

Az egyes szakterületeken jelentkező **koordinációs, egyeztetési, vagy jogszabály előkészítési**, illetve tervezési feladatok keretében a Testület tagjai az alábbi tevékenységeket végezték:

- A korábbi években felmerült problémák, hiányosságok okán, valamint a köz- és vízbiztonság szempontjából releváns ügyekben a jogszabályok felülvizsgálatában, illetve az egységes jogszabály-értelmezésben és alkalmazásban történő közreműködés. (Pl: vízi biciklik használata, a mentőőri tevékenység szabályozása, a zaj- és rezgés problémák, a nagysebességű vízi járművek közlekedése, vízterület használati kérdések, az AIS bevezetésének előkészítése stb.);
- A vízi közlekedési szabályok korszerűsítésével kapcsolatos széleskörű szakmai egyeztetések kezdeményezése, valamint részvétel a kodifikációs munkában;
- A Balatoni Viharjelző Rendszer műszaki rekonstrukciójával kapcsolatos egyeztetések az RSOE, a MET és a BM OKF, az OVF képviselőivel;
- A strandi mentőőri tevékenység engedélyezésével kapcsolatos egyeztetések polgármesterekkel, valamint a megyei Kormányhivatalokkal;

- A vízibicklik biztonságosabbá tétele érdekében a 46/2001. BM rendelet és a 7/2007. GKM rendelet elemzése, megkeresések és javaslatok a BM, valamint az ITM irányába, a műszaki felülvizsgálati eljárásához az egyeztetésnek lefolytatása;
- Az áldozatsegítő tevékenység kormányzati lépései okán egyeztetések kezdeményezése a régiós hálózat fenntarthatósága érdekében;
- Területfejlesztési koncepció előkészítő állomásai során azok véleményezése;
- Az AIS (automatikus hajó azonosító- és követő rendszer) balatoni elrendeléséről, bevezetéséről és szabályozásáról szóló szakmai elképzelések véleményezése;
- Lóczy Lajos Programhoz tartalmi javaslatok összeállítása, egyeztetés az ADITUS szakreferensével.

Összefoglaló értékelés

A társadalmi-, politikai környezet változása jelentősen befolyásolta a BFT KT munkája iránti igények mértékét, jellegét és szakmai területeit, valamint a munkavégzés feltételeit, körülményeit. Ezek alapvetően az állami felelős szervezetek és a civil együttműködő partnerek közti együttműködést, valamint a köz- és vízbiztonság színvonalának javításában érdekelt önkéntes munka integrálását jelentették. Másrészt a Balatont, mint a vállalalkozási tevékenység kedvező gazdasági- és közszolgáltatási infrastruktúráját jelentő terepét reprezentálta.

A pozitív változást a nem-közfinanszírozott, illetve önkéntesek munkáján alapuló tevékenységek erkölcsi támogatásának, társadalmi elismertségének növekedése jelentette. Jelentős mértékben nőtt a polgárőr egyesületek támogatottsága, amelynek keretében nemcsak konkrét feladatok elvégzésére nyílt lehetőségük, hanem eszközök, járművek beszerzésére is pályázhattak az egyesültek. Ide számítható az önkéntes tűzoltó egyesületek OKF pályázati forrásból megvalósult eszközbeszerzései, vagy a BFT közbiztonsági támogatási forrásából megvalósult RSS képzési csomag is. Az országos- és régiós pályázati lehetőségek kiaknázása egy-egy szervezet részéről persze jelentős aktivitást, hozzáértést és érdekérvényesítő képességet igényelt. Így ezek eloszlása nem feltétlenül a társadalmi-, területi- és szakmai igények alapján indokolható módon történt. Nem sikerült elérni, hogy az önkéntességen alapuló társadalmi szerepvállalás a pozitív gazdasági hatása alapján/okán a jelenleginél lényegesen erősebb kormányzati-, költségvetési támogatást kapjon. Az ismertté vált bűncselekmények számának az elmúlt 10 évben bekövetkezett jelentős csökkenését számos tényező eredményezte, de a Balaton három megyéjében folyó integrált közbiztonság-fejlesztési kultúra ennek az egyik erős tényezője volt.

A vízbiztonság területén értékes fejlesztések valósultak meg, azonban vannak jelentős hiányosságok. A meteorológia fejlesztések a gyorsabb és pontosabb előrejelzéseket eredményezték, a viharjelzés infrastruktúrájának korszerűsítése nemcsak annak üzembiztonságát növelte, de csökkentette az üzemeltetési és karbantartási költségeket, valamint jelentős arányban növelte az észlelhetőséget és ezen keresztül a prevenciók hatásfokot. A vízirendészet (BVRK) és a vízimentők (VMSZ) eszközparkja jelentős mértékben nőtt. A VMSZ a Balatonon minden mentési- és prevenciók tevékenységében fejlődött, azonban az egyesület forrásai nem elegendőek az EMESE program kibővítéséhez, az egyetlen sürgősségi mentőhajó amortizációs cseréjéhez. A prevenciók programok sorát valósította meg e két szervezet. (VÉSZ Központ, MENTŐÖV program, Mentőmellény program, iskolai oktatások, road-show-k stb.) A személyes felkészületlenség, az önismeret

hiánya és a felelőtlen viselkedés okozta tragédiákat azonban a rendelkezésre álló eszközökkel és kapacitásokkal nem sikerült tartósan csökkenteni.

A hazai turizmus fejlődése szempontjából a nem-balatoni desztinációk, valamint a régiót elkerülő attrakciók ösztönző-, de megoldásra váró hatással jelentkeztek. Ezt egyrészt, mint versenyhelyzetet értékelték az érintett szervezetek, másrészt minőségi szolgáltatási kínálattal (beleértve a köz- és vízbiztonság eszköz- és erőforrás kínálatát is), minden területre kiterjedő szakmai- és területi lobbymunkával kellett felvenni a versenyt a hazai turisztikai térkép régebbi és újabb szereplőivel.

Észlelt, tapasztalt gondok, problémák

Megváltozott a hazai és külföldi vendégkör, amely eltérő- és növekvő igényekkel jelentkezett. Újabb- és újabb attrakciók, szórakozási lehetőségek jelentek meg ezen igények kielégítésére – szinte minden településen és a vízfelületen. Nagy mennyiségű helyi rendezvényt szerveztek, tipikusan területi- és időbeli koordináció nélkül. Ez átfedésekhez, kapacitás hiányokhoz és program ütközésekhez is vezetett.

Az ingatlanfejlesztési struktúra változása is megoldandó problémákat generált. Arányaiban is, számszerűen is, több társasüdülő, apartmanház épült. Az összevont hétvégi telkeken nagy méretű ingatlanok és apartmanházak alakultak ki tipikusan családiházias környezetben, vagy a partmenti területeken. Itt különös problémává vált az igénybevételi-, használati módok közti különbségek indukálta konfliktusok (pihenésre vágyók vs. hétvégi bulik, csoportos szórakozások), a környező infrastruktúra hiányosságai és a közlekedési/parkolási zsúfoltság. Az újonnan épülő társas ingatlanok esetén ma még a legtöbb helyen megoldatlan az elektromos autók biztonságos és szabályos töltése – jelentős tűzveszély kockázatát hordozva. A nagyméretű ingatlanberuházások előnyeit a helyi lakosság sokszor nem érzékeli, abból közvetlen módon kevesen részesülnek.

A többnapos zenés szabadtéri rendezvények egy részénél az éjszakai zaj, rezgés problémája megoldódott, míg más területeken újak generálódtak.

A „konfliktus-mátrix” is egyre nőtt és tartalmában változott. Pl: Elektromos meghajtású hajók, elektrojet, hyperjet, és a foiling vitorlások (katamarán, moly, vaszp) megjelenése vegyes érzelmeket és reakciókat keltett. A félelmet a nagy sebesség, kormányképeség/képtelenség, valamint a hang eddig ismeretlen, szokatlan spektruma, vagy ennek ellenkezője, a hangtalanság együttesen okozta.

A horgászatban a behordós technika megjelenése vetett hullámokat. A 300-400 méteres damilok a part és a készség/horog, illetve a beetetési hely szakaszában okozott/okoz konfliktusokat az úszók, vitorlázók, evezősök, illetve a horgászok között. Problémaként megjelent a nagy mennyiségű, ismeretlen összetételű, az öblökben sokszor a víz tetején úszó etető anyagokkal kapcsolatos víztisztasági bizonytalanság (illetve negatív élmény).

Több hétvégén az önmagukban szabályos és engedélyezett, ám időben és térben koordinálatlan mederhasználat szintén már jelentős vitákat, konfliktusokat generált. Egyszerűbben fogalmazva: a retró vs. innovatív Balaton használat vitája immár társadalmi kommunikációs szintre ért.

A rendezvények biztonsági terveinek hiányos, vagy hiányzó adaptációja, a fizetett biztonsági szolgálatok hiánya, a rendőrség, polgárőrség túlzott, túlterhelt igénybevétele a lokális/helyi rendezvényeknél több éve kiemelt probléma. Az új szárazföldi/közterületi közlekedési eszközök megjelenése, az úthasználati konfliktusok olykor gyalogos veszélyeztetéseket generált. (Pl. elektromos kerékpárok, e-roller, balanszjárművek.)

Megtévesztő vállalkozások, szolgálatok megjelenését már több évvel ezelőtt is jelezték a hatóságok felé. Ez többször már konkrét szakmagyakorlási problémákat jelentett, amelyekben úgy a Kormányhivatalok, mint a rendőrség vizsgálatára, eljárására is szükség volt. (Álmentőtiszt, vízimentő megfelelő képesítés nélkül, kéklámpás gépkocsi használata engedélyek nélkül, önkényes intézkedések.)

A vízibiciklik használatának biztonságosabbá tételére indult KT kezdeményezés kezd beérni. A két megkeresett tárca – a BM és az ITM – eltérő megoldási pályát javasolt. A KT mindkét irányt elfogadva folytatta a helyzet javítására vonatkozó lépéseit, kiegészítette a prevenció programot és a jogszabály módosítás irányában is tett lépéseket.

A társadalmi-, politikai környezetünk jelentősen befolyásolta, befolyásolja a Testület tagszervezetei, valamint a Testület iránti igények mértékét, jellegét és szakmai területeit, továbbá hatással van a munkavégzés feltételeire, körülményeire. Erről az éves beszámolómban a KT már több alkalommal szólt. (Ennek kiemelése azért fontos, mert a változásokat, a folyamatos megújulás iránti készletet több esztendő tapasztalatai alapján lehet megítélni.)

„...A korábbi esztendőkből már megállapítottuk, hogy a munkánk alapját jelentő Közbiztonsági Együttműködési Program a *Nemzeti Együttműködés Rendszere* legfontosabb alaptéziseire épített, ám ezek egy részén az elmúlt években az élet túllépett, a mindennapi gyakorlat nem igazolta vissza, hogy a NER megjelenése a szakmai élet minden igényelt területén. Ezért a *Közbiztonsági Együttműködési Program* javításának elősegítésére a szakmai szervezetek javaslatai, véleményei és erős együttműködési készsége mellett továbbra is támaszkodni kívántunk az önkormányzatok, valamint a civil szféra véleményére. Érzékeljük ugyanakkor, hogy jelentősen változott a civil szereplők és kormányzati szervek közti együttműködés, a civil kezdeményezések fogadtatása. A „civil” szervezetek megjelenítése a közpolitikai erőterben gyengíti azt az együttműködési szándékot, amelyre közel húsz évig támaszkodhattunk. A közigazgatási- és az államhatalmi módszerek területén létrejött strukturális- és módszerbeli változások, az irányítás szakszerű központosítása, a média tartalmi- és technikai átalakulása valamint a civil szféra támogatási formáinak koncentrációja új kihívást jelentenek számunkra annak érdekében, hogy a korábbi szinergiák pozitív hatása fennmaradjon....”

A fentiekről, a közbiztonsági fejlesztésekre fordított összegek felhasználásáról, a dokumentumokról és programokról részletes éves összefoglaló anyag található a www.balatonregion.hu honlapon a *régiófejlesztés/közbiztonság/közbiztonsági testület/letölthető anyagok* mappában. Az időrendben összefoglalt éves eseményeket az „Agenda” tartalmazza.

A Testület munkáját a választási ciklusokhoz illeszkedően szokták értékelni, létének feltételeit, státúsumának tartalmát felülvizsgálni. Az látszik, hogy a Balaton Régió nagyon jelentős átalakuláson esik át, amely számos fejlesztést, de egyben számos konfliktust is hoz magával. Ehhez a köz- és vízbiztonság szempontjából kiemelt szerepet betöltő szervezetek együttműködési formáját és tartalmát szükséges lesz hozzáigazítani.

Siófok, 2022. április-szeptember

Jamrik Péter